

Tomaž Vesel, predsednik računskega sodišča

Tekst: **Nenad Glücks** Foto: **Primož Lavre**
nenad.glucks@reporter.si

Moja prioriteta je obvladovanje javnega dolga

Novega predsednika računskega sodišča Tomaža Vesela ne preseneča, da se njegov predhodnik Igor Šoltes zdaj ponuja kot nekakšna Kučanova nova politična alternativa. Ena od glavnih bodočih nalog RČ bo merjenje učinkov reform, med drugim, kako te prispevajo k varčevanju. Vesel se ne strinja z ugotovitvijo, da se je RČ izogibalo revidiranju »ropa stoletja« – gradnji avtocestnega križa. Pri revidiranju gospodarskih družb v večinski lasti države imajo veliko težavo, saj po zakonu ne morejo revidirati njihovih hčerinskih družb. Ravno po teh pa večkrat poteka večina tveganih poslov, tudi investicije, ki posebno odmevajo v javnosti.

Page: 33

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3436 cm2

2 / 7

■ Vam je poletna suša pobrala kaj cvetočih trajnic?

Nekaj rastlin, ki so mi bile ljube, je verjetno res dočakalo svoj konec, predvsem zato, ker sem se obnašal ekološko in jih nisem preveč zalival. Toda to je tudi pravo izhodišče, ker se bomo morali prilagoditi klimatskim razmeram in saditi tisto, kar realno preživi v našem okolju. Res pa je bila letošnja suša zelo huda za rastline, tla so bila povsem izsušena.

■ Manj znano je namreč, da ste navdušeni vrtnar, o trajnicah ste napisali celo knjigo *Trajnice za vse čase*.

Pa še knjigo *Čudoviti vrtovi Slovenije*, v kateri smo s soavtorji predstavili 26 zasebnih vrtov v Sloveniji, ki so pomemben del kulturnega urejanja okolice.

■ V okvir tega ne sodi zelenjava?

Ne, čeprav se zadnje čase zelo posrečeno kombinira skupaj z okrasnim rastlinjem. Videl sem nekaj kombiniranih vrtov, ki so zame navdih. To je smer v Zahodni Evropi, po navadi vsako prizadevanje pride tudi do nas.

■ Za vas bi lahko rekli, da ste primerni za vse stranke, pri izvolitvi za predsednika računskega sodišča ste dobili podporo 62 poslancev, le pet je bilo proti. Čemu to pripisujete?

V nadzornih institucijah sem že precej časa, očitno sem si pridobil zaupanje. Pri državnih revizijski komisiji sem bil skoraj od njene ustanovitve in sem večkrat izkazal, da imam nepristranski odnos do nadzora, ne podlegam nobenim vplivom. Tudi pri delu na računskem sodišču sem korektno delal ves devetletni mandat kot prvi namestnik predsednika. Rezultati so vidni, pri čemer želim poudariti, da računsko sodišče niso le vodilni posamezniki, temveč ekipa, brez nje uspehov ne more biti. Poslanci so moje delo poznali, saj smo imeli z njimi veliko stikov v vseh mandatih.

■ Vaš predhodnik Igor Šoltes je po besedah Mateja Lahovnika leta 2004 izpolnjeval tri ključne pogoje za izvolitev za predsednika računskega sodišča: L + D + S. Mar strankarska opredeljenost predsednika ni okrnila videza nepristranskosti sodišča?

Strankarska pripadnost predsednikov in članov vrhovnih revizijskih institucij je sama po sebi vprašljiva. Vzbuja vtis o pristranskosti, pa tudi če je na personalni ravni ni. Prepričan sem, da je imel tudi prejšnji predsednik distanco do vseh strank, toda s tako dediščino je težje delati. Bolj se moraš dokazovati, se potruditi, da z argumenti prepričaš. V praksi pa to ni bil problem.

■ Dejali ste, da bi bilo vaše politično opredeljevanje povsem neprimerno. Kako zelo

neprimerno je potem bilo to, da je prišel vaš predhodnik na ta položaj zaradi strankarske izkaznice?

Ozadja pri imenovanju prejšnjega predsednika računskega sodišča ali pa prvega predsednika (Vojka Antončiča, op. p.) ne poznam. Ne želim ga komentirati. Vsak od nas je oseba v določenem času in prostoru, vsak ima neke afinitete. Človek, ki pozna ustroj države, mora imeti lastno percepcijo, kaj je prav, in usmeritev, toda na tem mestu je treba ravnati konservativno in s primerno distanco do vseh. Šele distanca ti omogoča, da lahko ravnáš neodvisno, izkazovati jo je treba vsak dan sproti.

■ Vas je presenetilo, da se Šoltes zdaj deklarira celo kot nekakšna nova Kučanova alternativa »obstoječim politikam«?

Zadnje čase nisem pozorno spremljal tega dogajanja, prav zelo pa nad tem nisem presenečen.

Ureditev, da lahko računsko sodišče pozove k razrešitvi posameznega ministra, je povsem atipična v primerjavi z drugimi državami EU.

■ Kaj boste na računskem sodišču spremenili kot novi predsednik v prvem letu, dvehi?

Na računskem sodišču sem že precej časa, najprej kot strokovni sodelavec pri reviziji, nato kot član senata. Poznam ga dovolj dobro, da vem, na katerih področjih so potrebne spremembe. Prva naloga je razmislek o novi strategiji delovanja do leta 2020, saj se nam letos izteka čas veljavne strategije. Strategija je naše izhodišče za kreiranje revizijske politike, kaj so naše prioritete in kaj želimo doseči. Pomembno je, kako uporabljamo razpoložljive zmogljivosti. Strategijo bomo javno objavili in predstavili državnemu zboru. Prioritete se ne bodo spremenile le zaradi novega vodstva računskega sodišča, ampak zato, ker so javnofinančne razmere popolnoma drugačne, kot so bile v letih 2006 ali 2007, ko smo jo pisali. Ukvarjati se bomo morali predvsem z merjenjem učinkov reform, za katere pa je vsem jasno, da so na različnih področjih nujne.

■ Za katere reforme gre?

Reforme davčne politike, trga dela, zaposlovanja mladih in pokojninske politike, to neposredno vpliva na vzdržnost pokoj-

ninske blagajne in državnega proračuna. Vse reforme in varčevalni ukrepi morajo prispevati k varčevanju. Ostanje še nekaj tem, o katerih bo treba ponovno spregovoriti, čeprav smo mislili, da so že neka-ko obvladane. Gre za javna naročila, koncesije in javnozasebna partnerstva, pri čemer se bomo bolj posvetili revidiranju posameznih projektov. Preverili bomo tudi naša metodološka izhodišča za revidiranje ter jih uskladili z nekoliko spremenjenimi mednarodnimi standardi.

■ V celotnem obdobju vodenja Šoltes ni pripravil kriterijev, po katerih se bo vsako leto izbiralo porabnike javnega denarja in državne gospodarske družbe, ki jih bo računsko sodišče revidiralo. Boste to storili vi?

Vsekakor, izhodišče za to bo nova strategija. Ta bo omogočila nam in predvsem državnemu zboru, da nam predlagajo, katere prioritete oni vidijo: ali po tematikah ali po osebah, ki bi jih revidirali v posameznem letu. Strategija naj bi bila pripravljena do konca tega leta, za naslednje obdobje bomo tako predstavili načrt revidiranja.

■ Po zakonu je računsko sodišče dolžno vsako leto revidirati pravilnost izvršitve državnega proračuna, poslovanje zavoda za zdravstveno zavarovanje in ZPIZ, izbor drugih revidirancev pa je bil do zdaj zelo vprašljiv. Veste, kolikokrat je bilo revidirano poslovanje Lekarne Ljubljana?

Doslej dvakrat. Prvič smo poslovanje Lekarne Ljubljana revidirali za čas 1995–1996, drugič pa za leto 2011.

■ Pri reviziji tega zavoda za leto 2011 ste ugotovili za več kot sto milijonov evrov nezakonite nabave materiala in storitev. Kaže, da se je prej računsko sodišče dolga leta prav izogibalo revizije enega največjih naročnikov v državi.

Gre za vprašanje prioritete, ki se skozi različna časovna obdobja spreminjajo. Zame je zelo pomembno obvladovanje javnega dolga. Zavedam se vrzeli v pričakovani javnosti do računskega sodišča. V zadnjem času pri ustanavljanju novih pravnih oseb skoraj ni področja, kjer ne bi za pomoč že vnaprej klicali računskega sodišča. Na primer pri ustanovitvi Družbe za upravljanje terjatev bank (slabe banke, op. p.), spremembi zakona o političnih strankah, poslovanju državnega holdinga. Povsod smo pridobili nova pooblastila, toda ta je treba uravnotežiti z našimi zmogljivostmi. Po drugi strani imamo zelo veliko revidirancev, predvsem javnih zavodov, kjer moramo biti prisotni. Vrsta šol, zdravstvenih in kulturnih zavodov ... V okviru generalne preventivne funkcije jim tudi svetujemo. Prepričan sem, da bodo naša razkritja v lekarniški dejavnosti vplivala na vprašanje javnega naročanja zdravil.

Page: 33

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3436 cm2

4 / 7

■ **Kaže, da vaša razkritja glede nezakonitega naročanja zdravil niti najmanj ne vplivajo na poslovanje Kliničnega centra v Ljubljani. Tam so se po vaših ugotovitvah pri revizijah za leta 2003, 2005 in 2007 stopnjevale nepravilnosti pri javnem naročanju, merjene v desetih milijonih evrov.**

Res je, Klinični center smo večkrat revidirali, prej sem že omenil, da se bomo očitno morali še naprej posvečati tudi posameznim primerom javnih naročil. Vprašanje je, kako zagotoviti generalno preventivo in dovolj veliko prisotnost glede na veliko število in širok nabor revidirancev. To je povezano tudi s sredstvi, ki jih imamo na voljo.

■ **Mar ni prednostna naloga, da vsako leto ali vsaj vsaki dve leti revidirate subjekte, pri katerih se pretaka največ denarja. Pri kakšni šoli gre morda za 50 tisoč evrov nepravilnosti, tam pa so vsote po sto milijonov evrov in več.**

Trenutno opravljamo revizijo ene od šol, pri tem ugotavljamo, da so nekatera ravnanja revidiranca izjemno sporna, o čemer bomo poročali v revizijskem poročilu.

■ **Za katero šolo gre?**

Revizijskega poročila še nismo izdali, zato je ne bi želel vnaprej izpostaviti. Na prvi pogled tam ne gre za revizijski cilj, ki bi ga prepoznali kot izjemno pomembnega glede na višino proračuna, je pa simpotomatičen v posebnem segmentu porabe, ki je sicer ne bi nadzorovali. Mešan pristop k različnim ciljem je pomemben, res pa mora biti strateško utemeljen, vedeti moramo, zakaj delamo določene revizije.

■ **Zakaj ni računsko sodišče zaradi zlorabe položaja kazensko ovadilo nekdanjega direktorja Lekarne Ljubljana Marka Jakliča?**

Čakamo na odzivno poročilo. Postopek je tak, da po koncu revizije in predložene odzivnega poročila, ki naj bi ga dobili kmalu, pripravimo porevizijsko poročilo. Imamo stalne stike s tožilstvom, s tega vidika preverjamo vsako od revizijskih poročil, to bomo naredili tudi v tem primeru.

■ **Morda najbolj črn madež pri delovanju računskega sodišča je izogibanje razkrivanju milijardnega oškodovanja proračuna državnega Darsa pri gradnji avtocestnega križa. Kako to razlagate?**

Jaz našega dela na tem področju ne vidim kot neki posebno temen madež. Računsko sodišče je naredilo nekaj revizij o tem.

■ **Naredilo je 13 revizij poslovanja Darsa, toda od tega le dve res relevantni z vidika velikega oškodovanja javnih sredstev. Ena od teh dveh je revidiranje projekta predora Šentvid, kjer so bile zlorabe in nekajkratne podražitve. Zakaj je računsko sodišče gledalo stran od avtocestnega ropa stoletja, je bil Šoltes glavna ovira?**

Najbolje, da to vprašanje postavite njemu. Tudi na mojo iniciativo smo se ukvarjali z vprašanjem dolga Darsa, ki se mi zdi izje-

Ugotavljali bomo, ali so pri pripravi proračunov spoštovali fiskalno pravilo.

mno pomembno vprašanje pri obvladovanju javnega dolga takrat in zdaj. Preučevali smo tudi cenitev odškodnin, ki jih je izplačeval DARS. Ali smo se premalo ukvarjali s konkretnimi projekti, avtocestnimi odseki, je pa stvar posameznikove presoje. Toda to bi morali početi v zelo zgodnjih fazah gradnje avtocestnega križa, predvsem v prvem mandatu članov računskega sodišča. Tedaj še nisem bil med njimi.

■ **Pri Kliničnem centru v Ljubljani ste pri revizijah v letih 2003, 2005 in 2007 vedno dali negativno mnenje glede pravilnosti poslovanja, večina nabave zdravil in medicinskega materiala ni bila v skladu z javnim naročanjem. Ste zaradi tega koga kazensko ovadili?**

Naznanilo kaznivega dejanja smo v primeru dveh revizijskih poročil, pri čemer je bil revidiranec Klinični center, podali organom pregona v letu 2002, vendar o izidu postopkov nismo bili obveščeni. Res pa smo v Kliničnem centru tudi v naslednjih letih ugotavljali ponavljajoče se nepravilnosti pri naročanju različne opreme in zdravil. Zlasti po reviziji v letu 2007 smo zahtevali pomembne popravilne ukrepe in načrte aktivnosti, ki so bili zelo obsežni. Ali se načrt aktivnosti izvaja in koliko je bil realiziran, pa lahko preverimo le z novo revizijo. Vsekakor bi morala svojo vlogo opravljati tudi sveta zavoda in notranja revizija.

■ **Zakaj teh zadev niste predali policiji in tožilstvu?**

Mislim, da ni bilo opaženih znakov kaznivih ravnanj pri posameznih naročilih, saj smo revizije postavili bolj sistemsko:

sistem nabave, oddaje javnih naročil za zdravila in drugo opremo. Če bomo poleg znanih splošnih tveganj zaznali tudi posebna tveganja pri konkretnih primerih, bomo temu primerno prilagodili revizijsko metodologijo pri revidiranju javnega naročanja.

■ **Pri poslovanju KC v Ljubljani ste ugotovljali le pravilnost izvedbe nabav, ne pa tudi smotrnosti poslovanja, čeprav bi prav to razkrilo obseg oškodovanja tega zavoda. Je ugotavljanje smotrnosti poslovanja tako bolj zahtevno, da se tega niste lotili?**

To ne bo držalo, čeprav je ugotavljanje smotrnosti oziroma gospodarnosti zelo zahtevno vprašanje javnega naročanja. Takšne revizije, kot je bila revizija smotrnosti upravljanja medicinske opreme, na primer operacijskih miz v Kliničnem centru, pokažejo na primere dobre ali slabe prakse. Bili smo prepričani, da se bo področje javnega naročanja z našim delovanjem, z delovanjem ministrstva za finance, državne revizijske komisije itn. toliko stabiliziralo, da nadaljnji

posegi nadzornih organov ne bodo toliko potrebni. Čas je pokazal, da ni ravno tako, zato bo treba razmisliti tudi na strateški ravni, kako se tega vprašanja posebej lotiti.

■ **Če nekdo krade, pa se mu nič ne zgodi, kot je pri javnem naročanju v zdravstvu, bo to počel še naprej.**

Računati samo na računsko sodišče bo premalo. Na neki točki bo treba ugotoviti, da obstajajo sveti zavodov, notranji revizorji, predstojniki, organi pregona, komisija za preprečevanje korupcije, imamo torej niz deležnikov. Mi izvajamo predvsem eks-post revizijo, pri čemer ocenjujemo sistem ali posamezna ravnanja v smeri, da bi revidiranec izboljšal svoje poslovanje z izvedbo popravljalnih ukrepov. Vsi skupaj smo verjetno naredili premalo, saj gre za neposredni stik javnega z eksplicitnim zasebnim interesom. Ko se pogovarjamo z menedžerji v javnem sektorju, pravijo, da je

njihova menedžerska funkcija precej okrnjena zaradi precejšnje rigoroznosti pravil. Ta naj bi po eni strani ščitila javnega naročnika, toda paradoksalno omogoča tudi zlorabe. Zelo visoka stopnja normiranosti pomeni tudi skrivanje za pravili.

■ **Računsko sodišče ima možnost vodilne v zavodih**

pozvati k odstopu. Čeprav se je zadeva v Kliničnem centru stopnjevala, niste tega naredili.

To ne drži povsem. Računsko sodišče mora izdati poziv za začetek postopka za razrešitev odgovorne osebe, če popravljalni ukrepi, izkazani v odzivnem poročilu, glede pomembnih nepravilnosti niso zadovoljivi. Če pa ugotovi, da so ti ukrepi zadovoljivi, te možnosti nima.

■ **Toda v tem primeru popravljalni ukrepi ne le, da niso bili zadovoljivi, ampak so se skozi leta nepravilnosti stopnjevale.**

Že, toda vsakokratni popravljalni ukrepi so bili ocenjeni kot dovolj ustrezni.

■ **To se mi zdi absurd.**

Poglejte, svet zavoda, vodstvo zavoda, ne nazadnje tudi ministrstvo za zdravje so za to vedeli in bi morali že na podlagi ugotovitev v revizijskem poročilu sami prisoditi, ali vodstvo zavoda še uživa njihovo zaupanje. Nenehna prisotnost računskega sodišča pri enem od uporabnikov javnih sredstev nima posebnega smisla, nekaj je treba storiti pri njem samem. Če pa se zakonodajalec odloči, kot je to storil pri Družbi za upravljanje terjatev bank, da vsako leto izvajamo revizijo, pa to izkazuje tveganje, ki ga želi obvladovati, toda treba se je vprašati tudi, s katerimi sredstvi in zmogljivostmi bomo to počeli.

■ **Vas frustrira, da se tam, kjer temeljito raziščete zadeve in ugotovite več nepravilnosti, ne zgodi nič?**

Pri različnih porabnikih se razmere čez noč ne morejo spremeniti, kultura poslovanja pa bi se morala. Pri nekaterih se to očitno dogaja, zavedanje o potrebi po bolj gospodarnem ravnanju z javnimi sredstvi se je popravilo. Za evropske revizijske institucije je značilno, da smo se začeli ukvarjati z merjenjem lastne učinkovitosti, torej koliko smo pripomogli k izboljšanju stanja na področju javnih financ. Prepričan sem, da s svojim delovanjem spreminjamo krvno sliko javnih financ na bolje. Javnost pozna le končna revizijska poročila, saj so vsa objavljena, med revizijami pa naši revizorji toliko sodelujejo z revidiranci, da se zelo veliko nepravilnosti ali pomanjkljivosti odpravljajo sproti. Tudi to je naša vloga, mislim, da so s tem naši revidiranci zadovoljni.

Spreminja se vrsta notranjih aktov, širimo dobre prakse, v tem delu vidim našo generalno preventivno vlogo kot zelo dobro. Sicer ne bi imeli toliko prošenj za svetovalna mnenja, kolikor jih dobivamo

dnevno. Na leto izdamo nekaj sto svetovalnih mnenj.

■ Marko Jaklič vas najbrž ni prosil za svetovanje.

Kakšne posebne prošnje se v tem primeru res ne spomnim.

■ Holding Slovenske železnice sodi med največje gospodarske družbe v Sloveniji, tudi pri njih so drugi revizorji ugotovili milijonsko nesmotno porabo. Kljub temu pa računsko sodišče v zadnjih desetih letih ni opravilo niti ene omembe vredne revizije poslovanja. Bila je ena glede poslovanja z nepremičninami, kjer je šlo za nekaj sto tisoč ugotovljenega negospodarnega ravnanja. Gre za naključje, da se ni celotno poslovanje SŽ temeljito preverilo?

Tej reviziji glede ravnanja z nepremičnim premoženjem ne bi pripisoval tako majhnega pomena. Opredeljevali smo se o upravljanju Železniškega zdravstvenega doma, problema sodnih in izvensodnih poravnjav pri odtujitvi nepremičnin ... Slovenske železnice imajo v lasti kar precejšnje nepremično premoženje, tudi zunaj osnovne dejavnosti. Posredno smo revidirali tudi financiranje železnic s strani države.

■ Toda v vseh teh letih ni bilo niti ene celovite revizije njihovega poslovanja.

To ne drži, saj smo izvedli revizijo pravilnosti in smotnosti poslovanja družbe Holding Slovenske železnice in njenih novih odvisnih družb v letu 2004. Kljub ugotovitvam računskega sodišča, da se odvisne družbe niso ustrezno organizirale, je tedaj zakonodajalec raje spremenil zakon in ponovno vzpostavil novito družbo, kot da bi od posloводства Holdinga SŽ zahteval uveljavitev tedaj veljavnega zakona. S tem se je problem le odložil za nekaj let, saj smo bili pred kratkim priča ponovni zakonski spremembi, s katero se je uveljavila holdinška organiziranost SŽ, ki prispeva k bolj transparentnemu izvajanju javnih služb.

■ Bi morali spremeniti zakonodajo za javno naročanje, zdaj se lahko javna naročila po pritožbah neizbranih podjetij vlečejo izredno dolgo in so povsem neučinkovita.

Razmerje med odločitvami naročnika in pravnim varstvom ponudnika je treba nekoliko ločiti. Res imata vzročni vpliv, toda logika urejanja je drugačna. Pri javnem naročanju je vedno vprašanje, kako podrobno ga je treba normirati. Več kot je norm, večja je možnost zlorab, čeprav zveni paradoksalno. V Sloveniji imamo ta problem že vse od sprememb zakona v letu 2001, zakon iz leta 1997 je naročnikom omogočal več možnosti. Predvsem po vstopu v Evropsko unijo smo se obnašali bolj papeško od papeža in instrumentarizirali direktiv EU, namenjen obsežnim jav-

nim naročilom, prenesli na mikro raven naročil na nacionalni ravni. To je povzročilo zelo visoko formaliziranost postopkov, naročniki so morali pogosto sklepati posle s podjetji, ki jih sicer ne bi izbrali kot najugodnejše. Preostalih je morda manjkalo le kakšna drobna formalna pomanjkljivost in so jih zato morali izločiti. Iz tega primeža smo se počasi začeli izvijati, mislim da bo šlo v to smer. Zlasti pri naročilih manjših vrednosti je fleksibilnost potrebna, seveda ob ustreznem nadzoru.

■ Se v sklopu revizije izvršitve državnega proračuna revidira vsako ministrstvo posebej?

Da. Naredi se vzorec, v katerega je po statistični metodi iz vsakega ministrstva izbrano določeno število poslovnih dogodkov. Poleg tega opazimo med letom ali med revizijo nekaj specifičnih tveganj pri posameznih ministrstvih in jih preverimo. Res pa je računsko sodišče metodologijo revidiranja večkrat zamenjalo. Vprašanje je, ali izdati revizijsko poročilo za vsako ministrstvo posebej ali eno skupno za vlado ... Rezultat je bolj ali manj enak.

Optimalno učinkoviti bomo lahko šele, ko bomo lahko revidirali tudi hčerinska podjetja, ki jih ustanovijo družbe v večinski lasti države.

■ Kakšno vlogo bo imelo računsko sodišče pri nadzoru nad poslovanjem Slovenskega državnega holdinga, slabe banke, prodaji državnega premoženja in upoštevanju ustavnega fiskalnega pravila? Imate veliko novih nalog.

Drži. To so vse nove naloge, razen pri obvladovanju prodaje državnega premoženja, kjer je računsko sodišče že do sedaj naredilo kar precej revizij. Družba za upravljanje terjatev bank je postala naš redni vsakoletni revidiranec. Uvodni pogovor z vodstvom DUTB smo že opravili in se seznanili z njihovimi načrti. Na začetku bomo najbrž revidirali vzpostavitev, pogoje, način funkcioniranja te družbe in prve prenose terjatev na to banko. V nadaljnjih obdobjih pa bomo imeli cilje, kot jih predpisuje zakon. Gre za revizijo pravilnosti, namenskosti, gospodarnosti in učinkovitosti. SDH pa ni naš obvezni vsakoletni revidiranec, zato bomo odločitve o uvedbi revizij sprejemali glede na oceno

tveganj pri delovanju SDH. Prodaji državnega premoženja pa dajemo že več let velik poudarek, tako bo tudi v bodoče.

■ Bi bilo dobro, če bi fiskalno pravilo zapisali v ustavo že prej?

Glede vpisa fiskalnega pravila v ustavo osebno nisem imel nobenih pomislekov, nekateri kolegi so jih imeli. Zame fiskalno pravilo pomeni novo vrednostno izhodišče, tako kot druga, ki so zapisana v ustavi. Na normativni ravni smo že prej poznali različne oblike fiskalnih pravil, toda veljavno fiskalno pravilo pri pripravi proračunov ni bilo upoštevano. Predstavljam si, da se bo z vpisom v ustavo raven spoštovanja tega pravila povečala pri sprejemanju državnega proračuna ali drugih predpisov z javnofinančnimi posledicami. Računsko sodišče bo moralo ugotavljati, ali je fiskalno pravilo v nekem obdobju spoštovano ali ne. To nalogo bi si pripisali tudi sami, če nam je ne bi že zakonodajalec.

■ Po zakonu lahko revidirate gospodarske družbe v večinski lasti države ali občin. Poslovanje katerih velikih družb ste revidirali v zadnjih petih letih od izbruha krize in kakšne so ugotovitve?

Revidiramo lahko le gospodarske družbe, kjer je država neposredni večinski lastnik, ne pa posredni, prek drugih družb. Poleg tega večkrat ugotavljamo, da večina »tveganj« poslov poteka po njihovih hčerinskih družbah, to velja tudi za investicije, ki še posebno odmevajo v javnosti. Hčerinskih družb pa ne moremo revidirati, v čemer vidim velik problem. Zelo se zavzemam za spremembo zakonodaje v tem delu, zato bi bilo pri spremembah zakona o računskem sodišču dobro, da dobimo pristojnost tudi za revidiranje hčerinskih družb, ki jih ustanovijo podjetja v večinski lasti države. Šele takrat smo lahko optimalno učinkoviti. Takih gospodarskih družb pogosto ne vežejo predpisi, ki urejajo pravilnost ravnanja v javnem sektorju, niso vezane na plačni sistem v javnem sektorju, njihov način upravljanja je povsem drugačen. Delujejo po zakonu o gospodarskih družbah, to pomeni velike težave pri postavljanju sodil za presojo pravilnosti poslovanja. Poleg tega morajo te družbe zagotoviti izvedbo obvezne revizije računovodskih izkazov po zakonu o gospodarskih družbah. Poleg Darsa, Eles, SODO in SŽ smo revidirali tudi več občinskih javnih podjetij, trenutno pa revidiramo GEN energijo, SOD, SID in še nekaj drugih.

■ Zakaj niste revidirali poslovanja NLB in NKBM, je šlo za politično odločitev?

Dvomim, da je šlo za politično odločitev, verjetno je bilo povezano s tem, da država določeno obdobje ni bila večinski ne-

Page: 33

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 3436 cm2

7 / 7

posredni lastnik. Ko je to postala, pa ni nobenega dvoma, da na primer NLB ne bi bila naš revidiranec. Morda bi bilo dobro to vprašanje postaviti prejšnjemu predsedniku računskega sodišča.

■ Ste zagovornik zategovanja pasu v smislu, da v javnem sektorju ni dopustno več porabiti, kot gospodarstvo ustvari. Je moralo zategniti pas tudi računsko sodišče, kakšne bodo posledice?

Računsko sodišče že nekaj časa zateguje pas. Če ga zategnemo še malo, nam utegne zmanjkati sape. Čedalje več imamo pristojnosti. Omenil sem že, da v zadnjem času ni resnejše politične diskusije, ki ne bi imela za končno posledico pričakovanja, da bo računsko sodišče revidiralo določen ukrep ali novoustanovljeno družbo. Zaradi nujnosti zmanjševanja zaposlenih v javnem sektorju, to na računskem sodišču izvajamo več kot dosledno, imamo revizorjev čedalje manj, sredstva za delovanje pa se nam celo znižujejo. To velja tudi pri proračunu za naslednji dve leti. To vprašanje bomo morali urediti, v prihodnjih tednih pričakujem pogovor z ministrstvom za finance o tem, kako dolga naj bo naša roka.

■ Koliko imate zdaj revizorjev in koliko bi jih potrebovali za normalno delovanje.

V tem trenutku nas je vseh skupaj 121 zaposlenih, pred časom nas je bilo 136, potencialnih revidirancev pa je okrog 4000. Če želimo ohraniti nivo revidiranosti vseh prejšnjih subjektov ob novih nalogah, bi potrebovali vsaj deset novih revizorjev, zdaj jih imamo 85. V primerjavi z drugimi državami je glede na število prebivalcev to število relativno nizko. Slovenija ima približno enako število subjektov javnega prava, kot jih imajo večje države, funkcije, ki jih opravlja državna uprava, pa so nesporno primerljive. Imamo še veliko javnega premoženja, ki bo verjetno namenjeno prodajam. Naše delo bo treba pogledati skozi prizmo sredstev, ki nam jih namenjujejo, vsako leto pa smo poslovanje že racionalizirali. Na kvaliteto posameznih revizij lahko vpliva tudi nezmožnost plačila zunanjih izvedencev. Tu je še vprašanje potnih stroškov – bomo revidirali le še v glavnem mestu? Revizija zunaj sedeža računskega sodišča, na primer v Kopru ali Novem mestu, stane več. Kar se tiče na novo uzakonjenih prej omenjenih obveznih revizij, bomo definitivno vprašali zakonodajalca, katere druge prioritete naj zmanjšamo, da se nam bo finančno še izšlo.

■ Kako gledate na ureditev, da lahko računsko sodišče pozove k razrešitvi posameznega ministra. Mar ne gre tu za preveliko možnost za politično pogojene manipulacije od vodstva računskega sodišča?

Ta funkcija računskega sodišča v Sloveni-

biografija

Tomaž Vesel, rojen leta 1967 v Ljubljani, je na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani diplomiral leta 1997. Izobraževanje je leta 2007 nadaljeval na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru s področja evropskega gospodarskega prava, kjer pripravlja magistrsko nalogo. Kariero je pričel v Centru vlade za informatiko leta 1997, nato pa nadaljeval med letoma 1999 in 2004 kot član državne revizijske komisije.

Konec leta 2003 je bil izvoljen za prvega namestnika predsednika računskega sodišča, funkcijo je začel opravljati 1. februarja 2004 in jo opravljal do 1. februarja 2013, ko je bil imenovan za vrhovnega državnega revizorja za revidiranje negospodarskih javnih služb.

Je avtor več strokovnih člankov o izvrševanju revizijske pristojnosti računskega sodišča. Imel je veliko vlogo pri vzpostavljanju revidiranja javnih naročil in koncesij ter revidiranja institucij v Republiki Sloveniji. Ukvarja se z oddajo javnih naročil, koncesij, postopkov razpolaganja s stvarnim in finančnim premoženjem javnega sektorja, državnih pomoči, prava Evropske unije ter metod dela vrhovne revizijske institucije. Vesel je zunanji ekspert OECD za pripravo poročil in izvedbo zunanje pomoči v državah nekdanje Jugoslavije na področju javnih financ in javnih naročil, koncesij in javnozasebnih partnerstev. Državni zbor ga je na mesto predsednika računskega sodišča za devet let izvolil konec aprila letos, funkcijo je nastopil prvega junija.

ji je povsem atipična za druge primerljive institucije v državah EU. Ne glede na to, ali gre za institucije v obliki sodišča, kot so v Italiji in Španiji, ali pa so vrhovne revizijske institucije v smislu uradov. Le redke imajo podobne pristojnosti. Kolege v mednarodni skupnosti zelo zanima, kako uporabljamo ta instrument v Sloveniji. Toda verjetno je demokratična tradicija v teh državah nekoliko drugačna, kot je bila ali še vedno je pri nas. Sporno je ugotavljanje, kaj pomeni huda kršitev obveznosti dobrega poslovanja, kajti to je zakonski pogoj za predlog za razrešitev posameznega ministra. Ministrstva zato v zadnjem

času opozarjamo na pomembnost dosledne izvedbe popravljalnih ukrepov, tako da nimamo težav, saj se zavedajo končne posledice, kot ste jo omenili.

■ Vaš drugi hobi poleg vrtnarjenja je nogomet, kako dejavni ste pri tem?

Ukvarjam se samo z mladinskim nogometom, sem član mladinske komisije Nogometne zveze Slovenije. Skušam pomagati tudi v domači nogometni šoli v Ivančni Gorici, za kar mi časa žal zmanjkuje. Nogomet je šport, ki mladim omogoča primerno obliko druženja, samouresničitve. Je relativno poceni za starše in za otroke, med temi lahko gradi odnose, privzga jim odgovornost. V slovenskem nogometu se v zadnjih letih čedalje bolj dela z mladino, to dokazujejo tudi uspehi naših mladinskih reprezentanc in klubov v tujini. Kakršenkoli šport, s katerim se mladostnik ukvarja, je zelo dobrodošel, zlasti če ni že v mladostni dobi usmerjen pretirano tekmovalno.

■ V kateri ligi je slovensko računsko sodišče v primerjavi z drugimi podobnimi institucijami po državah EU. V prvi, drugi, tretji?

Definitivno v ligi prvakov.

■ Za igranje v tej ligi potrebuješ veliko denarja.

Da, tudi to. Mi smo bili na območju tranzicijskih držav kandidatka za vstop v Evropsko unijo in nekdanje Jugoslavije dejansko vzorčni model postavljanja te institucije in njenega delovanja. Poleg delovanja skandinavskih institucij, Velike Britanije in Nizozemske smo med prvimi, ki zelo resno jemljemo revizije smotrnosti poslovanja, saj lahko z njimi veliko dosežemo. Imamo tudi oddelek za revidiranje porabe evropskih sredstev, revizorje, usposobljene za revizije informacijskih sistemov, delamo okoljevarstvene revizije. Čeprav smo majhni, imamo skoraj vse načine revidiranja dobro razvite. Pogosto smo v stikih z drugimi revizijskimi institucijami po Evropi, večkrat pri nas iščejo znanje mlajše ustanove, tako kot smo ga mi pred desetimi leti iskali v drugih revizijskih institucijah, na primer v Veliki Britaniji in na Nizozemskem. Seveda ga še vedno iščemo, nas pa jemljejo kot resne partnerje, tudi kot svetovalce v posameznih primerih. Izvedli smo več revizij skupaj z drugimi evropskimi institucijami, je pa tudi pri tem problem pomanjkanje denarja. Igranje v tej ligi prvakov res stane.

■ Velja tudi za vas latinski izrek *Nomen est omen*?

Verjetno velja. Na svet ne gledam črno, veselje do dela je del veselja do življenja, in če imaš priložnost in možnosti, da delaš, kar imaš rad, je to že veliko. ■